

1. melléklet

CL/20/2003-ANNEX 1-EN

COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES

Brüsszel, 2003. 07. 24.
COM(2003) 449 végleges változat

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE
A TANÁCS, AZ EURÓPAI PARLAMENT,
A GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG
ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA SZÁMÁRA**

**A nyelvtanulás és nyelvi sokszínűség támogatása
akcióterv a 2004-2006 időszakra**

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS.....	3
1. A kontextus	3
2. Konzultáció	4
3. Közös felelősség.....	5
4. Az akcióterv	6
1. RÉSZ	7
I. EGÉSZ ÉLETEN ÁT TARTÓ NYELVTANULÁS.....	7
1. “Anyanyelv plusz két másik nyelv”: korai kezdés.....	7
2. Nyelvtanulás a középfokú oktatásban és képzésben	8
3. Nyelvtanulás a felsőoktatásban	8
4. Nyelvtanulás felnőttkorban	9
5. Speciális igényű nyelvtanulók.....	9
6. Nyelvi választék	9
II. JOBB NYELVTANÍTÁS	9
1. A nyelvbarát iskola.....	9
2. Az osztályterem.....	10
3. A nyelvtanárok képzése	10
4. A nyelvtanár-utánpótlás	11
5. Más tantárgyak tanárainak képzése.....	11
6. A nyelvtudás mérése	11
III. NYELVBARÁT KÖRNYEZET KIALAKÍTÁSA.....	12
1. A nyelvi sokszínűség befogadó jellegű szemléletének támogatása	12
2. Nyelvbarát közösségek kialakítása.....	13
3. A nyelvtanulási kínálat és a nyelvtanulási lehetőségek igénybevétele a javítása. 13	
IV A MUNKA KERETEI	14
2. RÉSZ: A 2004 – 2006 KÖZÖTTI IDŐSZAKRA JAVASOLT AKCIÓK.....	16

BEVEZETÉS

Európa végre úton van afelé, hogy – vérontás nélkül – egy nagy családdá váljék. Igazi átalakulás ez ... egy kontinens, mely humán értékeket vall ... a szabadság, szolidaritás és mindenekelőtt a mások nyelvének, kultúrájának és hagyományainak tiszteletét jelentő sokszínűség kontinense.

(Laeken Nyilatkozat)

1. A kontextus

Európa népei most sok, egymástól különböző nemzetből, közösségből, kultúrából és nyelvi csoportból egy egységes uniót alakítanak ki. Ez az unió a gondolatok és hagyományok egyenlő alapon történő cseréjére épül, és azon alapul, hogy a különböző történelmi múlttal, ám közös jövővel rendelkező népek kölcsönösen elfogadják egymást.

Az Európai Unió rövid időn belül az eddigi legjelentősebb bővítésen fog keresztülmenni. Az Unió ezzel 450 millió, különböző etnikai, kulturális és nyelvi háttérrel rendelkező európai hazájává válik. Ezért még soha nem volt ennyire fontos az, hogy polgárai rendelkezzenek azokkal a képességekkel, melyek szomszédaik megértéséhez és az azokkal való kommunikációhoz szükségesek.

Egy olyan közös otthon felépítése, melyben együtt élünk, dolgozunk és kereskedünk, azt jelenti, hogy el kell sajátítanunk az egymással való eredményes kommunikációhoz és egymás megértéséhez szükséges készségeket. Más nyelvek ismerete arra ösztönzi az embert, hogy nyitottabb legyen mások, illetve mások kultúrája és szemlélete felé.

Az Európai Unió polgárai, a tőke és a szolgáltatások szabad áramlására épül. A jó nyelvtudással rendelkező polgárok jobban ki tudják használni azt a lehetőséget, hogy szabadon dolgozhatnak vagy tanulhatnak egy másik tagállamban.

A gazdasági, társadalmi és környezeti megújulás 2000. márciusában elindított lisszaboni stratégiájának keretében az Unió az évtized végére a világ legversenyképesebb tudásalapú gazdasága kíván lenni. Ennek eléréséhez kulcsfontosságú egy tudásalapú társadalom építése. A nyelvtanulás ehhez a célhoz azáltal járul hozzá, hogy fejleszti a kognitív készségeket és megerősíti a nyelvtanuló anyanyelvi készségeit, ezen belül az írás- és olvasási készséget .

Szintén ezzel összefüggésben a Bizottság a vállalkozói szellem és az EU polgárai képességeinek fejlesztésén dolgozik (például a Kisvállalkozások Európai Kartáján¹ és a Vállalkozás Zöld Könyvén keresztül). Ezek a célok könnyebben elérhetők akkor, ha az Európai Unió eredményesen támogatja a nyelvtanulást, gondoskodva arról, hogy az európai polgárok és vállalatok rendelkezzenek azokkal az interkulturális és nyelvi készségekkel, melyek segítségével eredményeket érhetnek el a globális piacon.

Az állampolgárok nyelvi készségeinek fejlődése sok más, európai szintű politika számára is hasznos lehet.

Röviden szólva, más nyelvek megértésének és kommunikációban való használatának a képessége minden európai polgár számára alapvető készség.

¹ Jóváhagyta az Európai Tanács a portugáliai Santa Maria da Feirában, 2000. június 18-19-én.

A nyelvtudás nem egyenlően oszlik meg a különböző országok és társadalmi csoportok között.² Az európaiak által beszélt nyelvek skálája szűk, főként az angol, francia, német és spanyol nyelvre korlátozódik. Egy *lingua franca* megtanulása önmagában nem elég. Anyanyelve mellett minden európai polgárnak legalább két nyelvből kell használható kommunikációs készséggel rendelkeznie. Ez nagyratörő cél, de több tagállam már előrelépést tett ezen a területen, ami azt mutatja, hogy a cél teljes mértékben elérhető.

A 2001-es Nyelvek Európai Éve rávilágított arra, hogy a nyelvtanulás és a nyelvi sokszínűség sokféle módon támogatható. 2002. márciusában az állam- és kormányfők Barcelonában elismerték, hogy az Európai Uniónak és a tagállamoknak lépéseket kell tenniük a nyelvtanulás helyzetének javítására; további lépésekre szólítottak fel az alapkészségek elsajátításának tökéletesítése terén, mely különösen azzal érhető el, ha mindenkinek legalább két idegen nyelvet tanítanak nagyon fiatal kortól kezdve.

Az Európai Parlament 2001. december 13-i határozata a nyelvtanulást és nyelvi sokszínűséget támogató intézkedésekre szólított fel. 2002. február 14-én az Oktatási Miniszterek Tanácsa felkérte a tagállamokat arra, hogy tegyenek konkrét lépéseket a nyelvi sokszínűség és a nyelvtanulás elősegítése érdekében, és kérte az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki javaslatokat ezeken a területeken.

Ez az akcióterv az Európai Bizottság válasza a felkérésre. Az akciótervet az Európai Bizottság filozófiáját és a javasolt akciók kontextusát leíró, *A nyelvtanulás és a nyelvi sokszínűség támogatása* (SEC 2002 1234³) című konzultációs anyaggal együtt kell olvasni.

2. Konzultáció

Az akcióterv elkészítése során az Európai Bizottság széleskörű nyilvános konzultációt folytatott más európai intézmények, az érdekelt nemzeti minisztériumok, a civil társadalmat képviselő szervezetek széles köre és a nagyközönség bevonásával. A konzultációs anyag elérhető volt a világhálón az Európai Unió minden nyelvén. A konzultáció során több mint 300 érdemi válasz érkezett be. A konzultációt a civil társadalom képviselőinek konferenciája zárta, melyre 2003. április 10-én került sor Brüsszelben.

Az Európai Bizottság szeretné kifejezni köszönetét mindazoknak a szervezeteknek és magánszemélyeknek, akik időt szántak észrevételeik és javaslataik közlésére. A konzultációs folyamatról készült teljes jelentés, az eredmények összegzése, valamint a konferencia jegyzőkönyve külön fog megjelenni az Európa szerveren.

Összefoglalva, a válaszadók elfogadták a Bizottság jelenlegi helyzetről szóló elemzésének legfontosabb üzenetét és jövőre vonatkozó javaslatait. Egyetértés volt például abban, hogy kívánatos lenne az élethosszig tartó tanulás jegyében, a kisgyermekkortól kezdve minden európai polgár számára lehetővé tenni, hogy élvezhesse a soknyelvűség előnyeit. Széles körben támogatást kapott az a javaslat, miszerint az angol önmagában nem elég, és nyelvek széles körének tanulási lehetőségét kellene biztosítani. Kiemelték azoknak a nemzeti és európai programoknak a hasznosságát, melyek elősegítik a nyelvtanulók és tanárok mobilitását és az európai polgárok közötti kapcsolatok egyéb formáit. Szintén széles körű támogatást nyert az, hogy emelni kell a nyelvtanítás színvonalát. Sokan ítélték szükségesnek a

² A tagállamok közötti különbségekről részletesebb tájékoztatást tartalmaznak a konzultációs folyamatot kísérő háttéranyagok, melyek megtalálhatók a http://europa.eu.int/comm/education/policies/lang/languages/consult_en.html#background internetes címen.

³ Letölthető: http://europa.eu.int/comm/education/policies/lang/languages/consult_en.html#consult

nyelvvizsgák átláthatóságának biztosítását szolgáló hatékonyabb mechanizmusok bevezetését. Hangsúlyozták az abban rejlő lehetőséget, hogy az európai városok és települések „nyelvbaráttá” válhatnak, jobban ki lehetne használni a filmek feliratozását a nyelvtanulásban, és fontosak az ún. regionális és kisebbségi nyelvek támogatására irányuló intézkedések. Sok válaszadó egyetértett abban, hogy minden országnak fel kell térképeznie nyelvi szükségleteit, és meg kell határoznia saját nyelvpolitikáját.

A konzultáció felszínre hozta a széles körű egyetértést arra nézve, hogy azonnal további intézkedéseket kell tenni a nyelvtanulás fejlesztése és az európai nyelvi sokszínűség támogatása érdekében. Jelen akcióterv a válaszadók nézeteinek figyelembevételével készült.

3. Közös felelősség

A nyelvtanulás és a nyelvi sokszínűségtermészetüknél fogva olyan kérdések, melyekkel különbözőképpen és különböző szinteken lehet foglalkozni.

A nemzeti, regionális és helyi hatóságok szerepe

Elsősorban a tagállamok kormányai felelősek azért, hogy az átfogó európai célkitűzésekkel összhangban, a helyi körülmények és politikák figyelembevételével gondoskodjanak arról, hogy a nyelvtanulás új lendületet kapjon.

Az Európa Tanács arra ösztönzi tagállamait, hogy ezeket a feladatokat egy „nyelvi auditon” keresztül mérlegeljék azzal a céllal, hogy olyan oktatáspolitikát dolgozzanak ki, mely összhangban áll a társadalmi befogadás és a demokratikus állampolgárság fejlesztésének támogatásával Európában.

*Az oktatási és képzési rendszerek konkrét célkitűzéseinek*⁴ kidolgozása során a tagállamok közös célkitűzéseket fogadtak el, melyek elérésén indikátorok és benchmarkok meghatározásán, a bevált gyakorlat átadásán és egymás értékelésén keresztül munkálkodnak. A nyelvi készségek fejlesztésének elsődleges fontosságot tulajdonítottak. Ezért ez a munkaprogram, mely szerint a tagállamok közösen haladnak előre a nyelvpolitika és a gyakorlat legfontosabb szempontjainak kidolgozásában, keretet kínál majd sok, a nyelvtanulás és nyelvi sokszínűség elősegítéséhez a tagállamok szintjén szükséges akcióhoz.

Az Európai Unió szerepe

Az Európai Unió szerepe ezen a területen nem az, hogy a tagállamok helyett cselekedjen, hanem az, hogy azt támogassa és kiegészítse. Az Európai Unió feladata az, hogy együttműködésen és eszmecserén keresztül segítse a tagállamokat a minőségi oktatás és szakképzés kialakításában, és előmozdítsa a fejlődést azokban a kérdésekben, melyek uniós szinten kezelhetők a legjobban. Ezért volt a konzultációs folyamat központi kérdése az, hogy „az Európai Bizottság hogyan ösztönözhetné és egészíthetné ki a más szinteken végrehajtott akciókat?”

Ezen a téren az Unió rendelkezésére álló legfontosabb eszközök az Unió támogatási programjai, különösen azok, melyek az oktatás, képzés és kultúra területein működnek⁵. A Socrates és Leonardo da Vinci programok együttesen évi 30 millió eurót fordítanak a

⁴ További információk a folyamat részletes munkaprogramjában található: a Tanács 2001. február 14-i 5980/01. számú dokumentuma. <http://register.consilium.eu.int/pdf/en/01/st05/05980en1.pdf>

⁵ http://europa.eu.int/comm/dgs/education_culture/index_en.htm

nyelvtanulással kapcsolatos konkrét célkitűzéseket megfogalmazó akciókra. A 2000 – 2002 években a Socrates program a következőkre adott támogatást:

- 1 601 közös nyelvi project 58 500 tanuló és 6 500 tanár részvételével;
- 2 440 nyelvi asszisztensi állás;
- 16 563 továbbképzési ösztöndíj nyelvtanárok számára;
- 18 projekt, melyben oktatási eszközök és kurzusok kidolgozása folyt nyelvtanárok számára;
- intenzív nyelvi felkészítő tanfolyamok kevésbé gyakran használt és oktatott nyelvekből 3 632 felsőoktatásban tanuló hallgató számára;
- 38 tanulási partnerség és 12 együttműködési projekt a nyelvtanulás előmozdítására a felnőttképzésben;
- 33 projekt, melyben új nyelvtanulási vagy mérési eszközök kidolgozása folyt; és
- 15 projekt, mely a nyelvtanulás hasznát hivatott tudatosítani, és közelebb kívánja hozni a nyelvtanulási lehetőségeket az állampolgárokhoz.

Ugyanebben az időszakban a Leonardo da Vinci program a következőkre adott támogatást:

- 750 külföldi továbbképzés nyelvtanároknak;
- 56 projekt, melyben a szakképzésben és munkahelyi képzésben használható oktatási eszközök kidolgozása folyt;
- 5 projekt, mely a nyelvtudás hitelesítésére szolgáló módszereket dolgozott ki;
- 4 vállalatoknál végzett nyelvi audit;
- 120 000 transznacionális elhelyezés, csere és tanulmányút képzésben részt vevők számára.

A sok százezer tanuló, tanárjelölt, tanár és oktató számára a nyelvtudás fejlesztéséhez vagy új nyelv megtanulásához támogatást adó, a nyelvtanítás innovatív megközelítéseinek, módszereinek és anyagainak kidolgozását megalapozó programok értékelése most folyik. A programok mélyreható általános értékelése most van folyamatban, a nyelvtanulás elősegítésére gyakorolt hatásuk részletes elemzése pedig 2003 végére fog befejeződni.

Az Európai Bizottság gondoskodni fog arról, hogy a nyelvtanulás és a nyelvi sokszínűség támogatása az elkövetkező programokban is helyet kapjon.

A Bizottság arra is buzdítja a tagállamokat, hogy használják ki más európai programok, az Európai Szociális Alap és az Európai Beruházási Bank nyelvtanulás fejlesztésére adott támogatásait is.

Illúzió lenne azonban azt hinni, hogy az európai programok képesek ellátni a nyelvtanulás és nyelvi sokszínűség támogatásának legfontosabb feladatait. Nem is kell, hogy ezt tegyék, hiszen az ezekre a programokra előirányzott források soha nem helyettesíthetik például az oktatási infrastruktúra, a megfelelő osztálylétszám, a pedagógusképzés vagy a nemzetközi csereprogramok finanszírozására irányuló nemzeti, regionális és helyi szintű közvetlen befektetéseket.

4. Az akcióterv

Ez a dokumentum két fő részből áll:

Az 1. rész mutatja be a kontextust és az elérni kívánt fő szakpolitikai célkitűzéseket. A konzultációs anyag három olyan átfogó területet határozott meg, ahol cselekvésre van szükség. Ezek az egész életen át tartó tanulás nyújtotta előnyök kiterjesztése minden európai polgárra, a nyelvtanítás fejlesztése és nyelvbarát környezet kialakítása. Az akcióterv ugyanezen témák köré szerveződik, és a hivatkozás megkönnyítése végett ugyanezeket a fejezetcímeket használja. Természetesen nem minden tagállam tudja majd elérni az 1. részben meghatározott összes átfogó célkitűzést az akcióterv időszakán belül.

A 2. rész rövid távú, kézzelfogható javulás elérésére irányuló, konkrét javaslatokat tartalmaz. Felsorolja a 2004 – 2006 időszakban európai szinten végrehajtandó akciókat, melyek célja a helyi, regionális és nemzeti hatóságok akcióinak támogatása. **Az akciók finanszírozása a meglévő közösségi programok és tevékenységek keretében rendelkezésre álló forrásokból történik; egyikük sem igényel olyan további költségvetési forrásokat, melyeket a Bizottság számára elő kellene irányozni.** A javasolt akciók a tagállamok akcióival együtt biztosítják azt, hogy a nyelvtanulás és a nyelvi sokszínűség előmozdítása terén komoly előrelépésre kerüljön sor.

2007-ben a Bizottság át fogja tekinteni az egyes szinteken végrehajtott akciókat, és jelentést készít az Európai Parlament és a Tanács számára.

1. RÉSZ

I. EGÉSZ ÉLETEN ÁT TARTÓ NYELVTANULÁS

Ez a rész arra a központi célkitűzésre összpontosít, mely szerint minden európai polgár számára lehetővé kell tenni, hogy élvezhesse a nyelvtanulás nyújtotta előnyöket. A nyelvi kompetencia azok közé az alapvető készségek közé tartozik, melyekre mindenkinek szüksége van a képzésben, a foglalkoztatásban, a kultúrák találkozása során és az önmegvalósításhoz; a nyelvtanulás az egész életet felölelő tevékenység.

1. “Anyanyelv plusz két másik nyelv”: korai kezdés

A tagállamok számára elsődleges fontosságú az, hogy már az óvodában és az általános iskolában eredményes nyelvtanulás folyjon, mivel ezeken a helyeken alakul ki az, hogy az egyén hogyan viszonyul majd más nyelvekhez és kultúrákhoz, és a későbbi nyelvtanulás alapjai is itt kerülnek lefektetésre. A barcelonai Európai Tanács „további lépésekre” szólított fel „az alapkészségek elsajátításának tökéletesítése terén, mely különösen azzal érhető el, ha mindenkinek legalább két idegen nyelvet tanítanak nagyon fiatal kortól kezdve”.

Ezen kötelezettség teljesítése minden tagállamban jelentős további befektetéseket igényel.

A kisgyermekkorai nyelvtanulás előnyei – melyek a jobb anyanyelvi készségeket is magukban foglalják – csak akkor jelentkeznek, ha a pedagógus megfelelő képzettséggel rendelkezik ahhoz, hogy kicsi gyerekeknek nyelvet tanítson, ha az osztálylétszám elég alacsony ahhoz, hogy a nyelvtanulás eredményes lehessen, ha megfelelő tananyag áll rendelkezésre, és ha a tanterv elegendő óraszámot biztosít a nyelvtanuláshoz. Azokaz a kezdeményezéseket, melyek a nyelvtanulást egyre fiatalabb életkorban teszik lehetővé, megfelelő erőforrásokkal kell megtámogatni, melybe a pedagógusképzés erőforrásai is beletartoznak.

Azok, akik gyermekkorban kezdik a nyelvtanulást, jobban tudatában lesznek saját kulturális értékeiknek, saját kultúrájuk hatásainak, nagyobb megbecsülést mutatnak más kultúrák iránt, nyitottabbak és érdeklődőbbek lesznek mások iránt. Ez az előny azonban korlátozott akkor, ha

mindenki ugyanazt a nyelvet tanulja: már kisgyermekkorban különböző nyelvek tanulásának lehetőségét kell biztosítani. A szülők és a pedagógusok számára jobb tájékoztatást kell nyújtani a korai kezdés előnyeiről, valamint azokról a szempontokról, melyek alapján a gyerekek által tanult első idegen nyelvet ki kellene választani. (>I.1.1 - I.1.5 akciók)

2. Nyelvtanulás a középfokú oktatásban és képzésben

A fiatalok a középiskolában fejezik be azoknak a nélkülözhetetlen alapkészségeknek az elsajátítását, melyekre az egész életen át tartó nyelvtanulás során támaszkodnak.

A tagállamok egyetértenek abban, hogy a tanulóknak legalább két idegen nyelvet kell magas szinten elsajátítaniuk úgy, hogy a hangsúly a hatékony kommunikáció képességére, azaz az aktív készségekre, és ne a passzív tudásra helyeződjön. A cél nem az anyanyelvi szint elérése, hanem a megfelelő szintű olvasási, szövegértési, írás- és beszédképesség elsajátítása két idegen nyelven - az interkulturális kompetenciákkal, valamint a tanárral vagy önállóan történő nyelvtanulás képességével együtt.

Az a fajta nyelvi asszisztensi pozíció, melyet a Socrates / Comenius támogat, fejlesztheti a fiatal nyelvtanárok készségeit, miközben segít új életre kelteni a nyelvórákat, valamint hatással van az egész iskolára. Teszi ezt különösen azért, hogy megmutatja az iskoláknak a kevésbé széles körben használt és kevésbé gyakran oktatott nyelvek tanításának értékét. Ezért minden középiskolát ösztönözni kellene arra, hogy fogadjanak más nyelvi közösségből származó munkatársakat, például nyelvi asszisztenseket vagy vendégtanárokat. A nyelvi határterületeken emellett sok további lehetőség is van arra, hogy a szomszédos nyelvi közösségek tanulói és pedagógusai érintkezzenek egymással.

A Socrates / Comenius program által támogatott iskolai nyelvi projektek, melyek során egy osztály egy külföldi osztállyal együtt dolgozik egy projekten, amely az osztályok cserélátogatásaiban csúcspontot ki, valódi lehetőséget nyújtanak a fiatal nyelvtanulóknak arra, hogy nyelvtudásukat velük azonos korú tanulókkal való érintkezés során használhassák. Minden tanulónak biztosítani kellene a lehetőséget arra, hogy ilyen projektben, és a hozzá kapcsolódó nyelvi cserélátogatásban részt vegyen. (>I.2.1 - I.2.3 akciók)

A tartalomalapú nyelvtanulás (angol rövidítéssel: CLIL), ahol a tanulók idegen nyelven tanulnak egy tantárgyat, jelentős mértékben hozzájárulhat az Unió nyelvtanulással kapcsolatos céljainak eléréséhez. Jó lehetőséget biztosít ugyanis arra, hogy a tanulók újonnan szerzett nyelvtudásukat azonnal használhassák ahelyett, hogy későbbi használatra tanulnának. Ez a megoldás tanulók szélesebb köre számára nyitja meg az utat a nyelvek felé, önbizalmat alakítva ki a fiatal nyelvtanulóknak, valamint azokban, akik az általános oktatás keretében biztosított formális nyelvtanításra nem voltak fogékonyak. Egy tantárgy idegen nyelven való tanulása anélkül biztosítja a tanulók számára a nyelvvel való kapcsolatba kerülést, hogy arra a tantervben külön időt kellene szánni. Ez különösen a szakképzésben tarthat számot érdeklődésre. A CLIL alapú megközelítések bevezetését megkönnyítheti a tantárgy tanítási nyelvét anyanyelvként beszélő, képzett pedagógus jelenléte az intézményben. (>I.2.4 - I.2.7 akciók)

3. Nyelvtanulás a felsőoktatásban

A felsőoktatási intézmények kulcsszerepet játszanak a társadalom és az egyén soknyelvűségének az elősegítésében. Pozitívan kell fogadni mindazokat a javaslatokat, melyek arra irányulnak, hogy minden egyetem dolgozzon ki egy koherens nyelvpolitikát, és határozza meg saját szerepét a nyelvtanulás és nyelvi sokszínűség támogatásában diákjai körében és a szélesebb értelemben vett helyi környezetben egyaránt.

Annak az újabban megfigyelhető tendenciának, hogy nem angolszász országok angol nyelvű képzést kínálnak, előre nem látható következményei lehetnek ezekben az országokban a nemzeti nyelv életképességére. Az egyetemek nyelvpolitikájának ezért határozott intézkedéseket kell tartalmaznia a nemzeti és regionális nyelv felkarolására.

Minden hallgatónak lehetősége kell, hogy legyen arra, hogy legalább egy félévet külföldön tanulhasson, lehetőleg idegen nyelven, és a diploma megszerzéséig mindenkinek szereznie kell egy elismert nyelvi képesítést. (>I.3.1 akció)

4. Nyelvtanulás felnőttkorban

Minden felnőttet ösztönözni kell arra, hogy folytassa az idegen nyelvek tanulását, és ehhez könnyen elérhető lehetőségeket kell biztosítani. A dolgozóknak lehetőségük kell, hogy legyen arra, hogy a munkájukhoz szükséges nyelvi készségeket fejlesszék. Támogatni kell a külföldi zenével, irodalommal, filmmel kapcsolatos kulturális tevékenységeket, a külföldi nyaralást, a testvérvárosi kapcsolatokat, az önkéntes külföldi munkavégzést, mint olyan lehetőséget, amely segítségével más kultúrák és nyelvek megismerhetők. (>I.4.1 akció)

5. Speciális igényű nyelvtanulók

A nyelvtanulás mindenki számára fontos. Az embereknek csak nagyon kis hányada rendelkezik olyan fizikai, mentális vagy egyéb tulajdonságokkal, mely lehetetlenné teszi a nyelvtanulást. A többségi iskolák és szakképző intézmények egyre nagyobb mértékben biztosítanak oktatást különböző speciális igényű tanulóknak; egyes esetekben azonban ezek a tanulók továbbra is ki vannak zárva a nyelvórákról. A speciális igényű tanulók nyelvtanításának jó gyakorlata tovább fejleszthető, és új módszereket és megközelítéseket kell kidolgozni arra, hogy ilyen tanulóknak hogyan lehet nyelvet tanítani. (>I.5.1 akció)

6. Nyelvi választék

A nyelvi támogatása azt jelenti, hogy aktívan ösztönözni kell az iskolákban, egyetemeken, felnőttképző központokban és vállalatoknál a nyelvek lehető legszélesebb körének tanulását és tanítását. Egészében véve a kínálatnak tartalmaznia kellene a kisebb európai nyelveket, a nagy nyelveket, a regionális, kisebbségi és migráns nyelveket ugyanúgy, mint a „nemzeti” státusszal rendelkezőket, valamint a legjelentősebb nemzetközi kereskedelmi partnereink nyelvét is. Az Európai Unió közelgő bővítését követően rengeteg, különböző nyelvcsaládba tartozó nyelv lesz az Unióban. Külön erőfeszítést igényel annak biztosítása, hogy az új tagállamok nyelveit is sokan tanulják más országokban. A tagállamoknak rengeteg lehetőségük van arra, hogy felvállalják a vezető szerepet a tanult és tanított nyelvek jelenleginél szélesebb választékának kialakításában.

II. JOBB NYELVTANÍTÁS

1. A nyelvbarát iskola

Fontos, hogy az iskolák és szakképző intézmények holisztikus módon közelítsék meg a nyelvtanítást, azaz megfelelő kapcsolat legyen az „anyanyelv” tanítása és az „idegen” nyelvek tanítása, az oktatás nyelve és a migráns közösségek nyelve között. Az ilyen politika elősegíti azt, hogy a gyerekek kommunikatív képességeinek teljes köre kifejlődjék. Ebben az összefüggésben különös értékkel bírnak a soknyelvű megértésen alapuló felfogások, mivel ezek arra ösztönzik a nyelvtanulót, hogy tudatosítsa a nyelvek közötti hasonlóságokat, ami a fogékony soknyelvűség alapját képezi. (>II.1.1 akció)

2. Az osztályterem

Általános az egyetértés abban, hogy a Socrates és Leonardo da Vinci programok hatására az idegen nyelvek tanulásában és tanításában alkalmazható sok hasznos eszköz került kidolgozásra⁶. Ezekről a termékekről szélesebb körben kell tájékoztatást nyújtani, különösen a legfontosabb “multiplikátorok”, azaz a pedagógusok, oktatók, intézményvezetők és tanfelügyelők körében. (>II.2.1 - II.2.2 akció)

Sok lehetőséget biztosítanak a más nyelvi közösségbe tartozó tanulókkal való érintkezésre az e-tanulásra épülő megközelítések, melyek iskolák internetes testvérkapcsolatán és az információs és kommunikációs technológia (IKT) tanulási célú pedagógiai alkalmazásán (e-tanulás) alapulnak. Figyelni kell azonban arra, hogy ezek nyelvek széles körének tanulását segítsék elő.

3. A nyelvtanárok képzése

A nyelvtanárok központi szerepet játszanak a soknyelvű Európa kialakításában. A nyelvtanárok feladata – sokkal inkább, mint a más tárgyakat tanító tanároké – az, hogy a mások iránti nyitottság, a mássággal szembeni tolerancia és a kommunikációra való hajlandóság európai értékeinek példái legyenek.

Fontos, hogy megfelelő tapasztalattal rendelkezzenek a célnyelv használata és az ahhoz kapcsolódó kultúra megértése terén. Minden nyelvtanárnak hosszabb időt kellene eltöltenie a tanított nyelvet beszélő országban, és rendszeres lehetőséget kellene biztosítani számukra tudásuk felfrissítésére.

A képzési módok között azonban jelentős eltérések vannak, nem minden tanár élt vagy tanult olyan országban, melynek nyelvét tanítja. Az idegennyelv-tanárok alap- és továbbképzése a tagállamok feladata ugyan, de a Socrates és Leonardo da Vinci programok szerepet kaphatnának a tagállamok akcióinak kiegészítésében, amennyiben ez európai szinten gazdagíthatja az akciók értékét.

Ahhoz, hogy valaki jól tudjon nyelvet tanítani, készségek és személyes tartalékok komoly tárházával kell rendelkeznie. Az alapképzésben a nyelvtanároknak el kell sajátítaniuk a gyakorlati készségek és technikák egy „alapkészletét” az osztálytermi képzésen keresztül; a nyelvtanároknak képzett mentorok tanácsaira van szükségük, valamint arra, hogy nyelvi és pedagógiai készségeiket rendszeresen frissíthessék, többek között e-tanulás és távoktatás segítségével.

A nyelvtanárok gyakran érzik magukat elszigeteltnek, nem tudnak arról, hogy másutt milyen fejlesztések történnek, melyek munkájuk színvonalát emelhetnék. Előfordul, hogy nem elérhető számukra megfelelő szakmai támogatást nyújtó hálózatok. Ezért fontos a nyelvtanárok közötti kapcsolatoknak és a hatékony hálózatok működésének elősegítése regionális, nemzeti és európai szinten egyaránt.

Még további munkát igényel annak elérése, hogy a nyelvpedagógiai kutatások eredményei, a jó gyakorlat és a sikeres innováció bizonyítékai eljussanak azokhoz az emberekhez, akik azokat fel tudják használni. A nyelvtanárképzésben részt vevő oktatók, a nyelvtanítást

⁶ Lásd a következő, internetes katalógusokat: Lingua termékkatalógus: http://europa.eu.int/comm/education/socrates/lingua/catalogue/home_en.htm
Leonardo da Vinci termékkatalógus: http://europa.eu.int/comm/education/programmes/leonardo/new/compacc_en.html

felügyelő és egyéb szakemberek jó gyakorlat felkarolása terén végzett kulcsszerepe a mai napig nem kapta meg azt a figyelmet, melyet érdemel. (>II.3.1 - II.3.2 akciók)

4. A nyelvtanár-utánpótlás

Egyes tagállamokban nincsen elég megfelelő képzettséggel rendelkező nyelvtanár. Ez lehet átmeneti hiány, és vonatkozhat csak bizonyos nyelvekre vagy az oktatás, képzés bizonyos típusaira. A nyelvtanárihiánnyal foglalkozni kell, és fenntartható megoldást kell találni a problémára. Fokozni lehet a pedagógusok tagállamok közötti cseréjét: az ilyen pedagógusok dolgozhatnak például az anyanyelvük tanáraiként, más nyelvek tanáraiként, vagy anyanyelvükön taníthatnak más tárgyakat. A nyelvi határterületeken különösen sok lehetőség van ezen a téren a szomszédos nyelvre irányuló kezdeményezésekre.

Készült egy ajánlás⁷ a tagállamok számára a pedagógusok mobilitását akadályozó jogi és adminisztratív akadályok felszámolásáról és a pedagógusok fejlődési igényeinek folyamatos ellenőrzéséről. (>II.4.1 - II.4.2 akciók)

5. Más tantárgyak tanárainak képzése

A legtöbb tanuló a tanterv legalább egy részét teljesíthetné idegen nyelven. A jövőben a pedagógustársadalom egyre több tagjának kellene képesnek lennie arra, hogy tantárgyát (tantárgyait) legalább egy idegen nyelven tanítsa; ennek megvalósítása érdekében a pedagógusképzésben résztvevőknek szaktárgyuk mellett nyelve(ke)t is kellene tanulniuk, és tanulmányaik egy részét külföldön kellene végezniük.

6. A nyelvtudás mérése

2002. márciusában az állam- és kormányfők Barcelonában megállapították azt, hogy nem állnak rendelkezésre adatok az európai polgárok tényleges nyelvtudásáról, és szükségesnek látták a nyelvtudás európai indikátorának létrehozását. Ez a mutató hasznos információt nyújt majd az oktatás és szakképzés döntéshozói számára. A Bizottság hamarosan meg fog jelentetni egy javaslatot a nyelvtudást rendszeres időközönként mérő, az európai nyelvtudás indikátor számára információt szolgáltató tesztek kidolgozására és kezelésére vonatkozóan.

Fontos azonban a nyelvtanulók, munkáltatóik, tanáraik és az oktatási és szakképző intézmények tájékoztatási igényeinek kielégítése is. Európában nagyon sokféle, nyelvtudást mérő vizsga és bizonyítvány létezik mind a hivatalos oktatási és képzési rendszereken belül, mind azokon kívül. A vizsgák nem mind ugyanarra a célra, illetve ugyanolyan szigorúsággal készültek. Ez nehezé teszi az egyes emberek nyelvtudásának összehasonlítását; a munkáltató vagy az oktatási intézmény nehezen tudja megítélni, hogy az adott nyelvvizsga-bizonyítvány milyen valódi, gyakorlati nyelvtudást takar. Ez csökkenti a nyelvvizsga eredmények hordozhatóságát, és akadályozhatja a munkavállalók és hallgatók tagállamok közötti szabad áramlását.

Az Európa Tanács által kidolgozott *Közös Európai Referenciakeret*⁸ közös hivatkozási skálája jó alapot nyújt egy olyan rendszer kidolgozásához, mely az egyéni nyelvtudást objektíven, gyakorlati szempontból, átlátható és hordozható módon írja le. Hatékony mechanizmusokra van szükség annak szabályozásához, hogy a vizsgáztató testületek hogyan alkalmazzák ezeket

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács ajánlása a mobilitásról ... diákok, képzésben résztvevők, önkéntesek, tanárok és oktatók számára (2001/613/EC)

⁸ http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/Languages/Language_Policy/Common_Framework_of_Reference/default.asp

a skálákat. A nyelvtudás felmérésében részt vevő tanárok és egyéb szereplők számára megfelelő képzést kell biztosítani, ahol megtanulhatják a referenciakeret gyakorlati alkalmazását. Az érintett szakemberek európai hálózatai sokat tehetnek ezen a területen a jó gyakorlat továbbadásának elősegítésére.

Az IEurópai Nyelvtanulási Napló)⁹ segítséget nyújthat az embereknek saját nyelvtudásuk értékeléséhez, különböző nyelvi készségeik maximális kihasználásához függetlenül attól, hogy azokra hogyan tettek szert, és segítheti az önálló nyelvtanulást. (>II.6.1 - II.6.4 akciók)

III. NYELVBARÁT KÖRNYEZET KIALAKÍTÁSA

A nyelvtanulás mindenki számára fontos, egész életén keresztül. Más nyelvek létezésének tudatában lenni, más nyelveket hallani, más nyelveket tanítani és tanulni – ezeknek a dolgoknak minden otthonban és minden utcán, minden könyvtárban és kulturális központban, minden oktatási és szakképző intézményben és minden cégnél jelen kell lennie.

Európa régióinak, városainak és falvainak olyan nyelvbarát környezetet kell biztosítani, melyben minden nyelv beszélője maximális tiszteletben részesül, a nyelvek és kultúrák sokféleségét jó célra használják fel, és ahol a nyelvtanulási lehetőségek egészséges kereslete és gazdag kínálata van jelen.

Az Európai Bizottság úgy gondolja, hogy az európai szintű akcióknak a következő kulcsterületekre kell irányulniuk: a nyelvek befogadó jellegű szemléletének támogatása, nyelvbarát közösségek kialakítása, a nyelvtanulási kínálat és a nyelvtanulási lehetőségek igénybevételeinek a javítása.

1. A nyelvi sokszínűség befogadó jellegű szemléletének támogatása

A nyelvi sokszínűség az Európai Unió egyik meghatározó jellegzetessége. Az Unió nyelveinek sokfélesége iránti tisztelet az Európai Unió alapító elveinek egyike.

Az európai oktatási, képzési és kulturális programok ma már minden nyelv beszélői számára elérhetők, függetlenül attól, hogy „hivatalos” vagy regionális nyelvet, kisebbségi nyelvet, migráns közösség nyelvét vagy jelbeszédet használnak¹⁰.

A Socrates és Leonardo da Vinci programok, valamint utódaik, nagyobb szerepet játszhatnak a nyelvi sokszínűség ösztönzésében azáltal, hogy olyan projektekhez nyújtanak támogatást, melyek népszerűsítik az úgynevezett regionális, kisebbségi és migráns nyelveket; ösztönzik azok tanulását, emelni kívánják ezen nyelvek tanításának színvonalát, és az ilyen nyelvek tanulásának lehetőségeit elérhetőbbé kívánják tenni; támogatják az ezeknek a nyelveknek a tanításához használt tananyagok készítését, adaptációját és cseréjét, és bátorítják az információk és a legjobb gyakorlatok cseréjét ezen a területen. Az Európai Unió más területekre irányuló akciói szintén nagyobb szerepet játszhatnak.

⁹ [http://culture2.coe.int/portfolio/inc.asp?L=E&M=\\$t/208-1-0-1/main_pages/welcome.html](http://culture2.coe.int/portfolio/inc.asp?L=E&M=$t/208-1-0-1/main_pages/welcome.html)

¹⁰ Kivételt képeznek a Socrates egyes akciói, melyek célja nyelvek *idegen* nyelvként történő tanulása; ezekben az esetekben a választható nyelvek – az Európai Unió hivatalos nyelvei, valamint a Letzebuergesch és az ír – egy határozatban vannak felsorolva. Általánosságban azonban a regionális és kisebbségi nyelveket beszélő közösségeknek nem olyan támogatásra van szüksége, mely nyelvük *idegen* nyelvként való tanítását segítené elő.

Hosszú távon a Strukturális Alapokból és minden, a témához kapcsolható közösségi program keretében több támogatást kellene nyújtani a nyelvi sokszínűség megőrzéséhez, többek között a regionális és kisebbségi nyelvek felkarolására, ha az azokra irányuló akció helyénvalónak tűnik.

A nemzeti és regionális hatóságoknak külön figyelmet kell fordítaniuk azokra az intézkedésekre, melyek a *Regionális és Kisebbségi Nyelvek Európai Kartája* alapelveivel összhangban azoknak a nyelvi közösségeknek nyújtanak segítséget, ahol az anyanyelvi beszélők száma generációról generációra csökken. (>III.1.1 - III.1.3 akciók)

2. Nyelvbarát közösségek kialakítása

Európában minden közössége nyelvbarát környezeté válhat. Ez elérhető azáltal, hogy jobban kihasználják azokat a lehetőségeket, amikor az emberek más nyelveket és kultúrákat hallhatnak, illetve láthatnak, és ezáltal nyelvi tudatosságuk és nyelvtanulási képességük fejlődhet. Az Unió érdeke, hogy számos két- és háromnyelvű polgára és átmeneti lakosa, például az Erasmus programban részt vevő diákok, képességeiből és tapasztalataiból tökéletesebben kövessék. A mindössze egy nyelvet beszélők sokat tanulhatnak ezektől az emberektől, az állami szervek jobban is kihasználhatják nyelvtudásukat az iskolákban, felnőttoktatási központokban, kulturális intézményekben és munkahelyeken.

Kutatások kimutatták, hogy a televízióban vetített feliratos filmek ösztönözhetik és megkönnyíthetik a nyelvtanulást. A nyelvbarát környezet kialakítása során hasznosítani lehet a média erejét – beleértve az olyan új médiumokat is, mint a DVD – hiszen ezek lehetővé teszik, hogy az emberek folyamatosan más nyelvek és kultúrák hatásának legyenek kitéve. Jobban ki lehetne aknázni a filmfeliratozásban rejlő lehetőségeket is a nyelvtanulás támogatására.

Ma már egyre szélesebb körben használják az emberek az Internetet, melynek nyelvtanulást elősegítő egyedi lehetőségei elismertek. A világhálón található nyelvtanuló modulok kiegészíthetik a nyelvtanár munkáját, de az önálló tanulásban is felhasználhatók. Az Internet további előnye, hogy megkönnyíti a legkülönbözőbb nyelveket beszélők – és tanulók – érintkezését.

A helyi nyelvtanulási program magját turisztikai projektek, határon átnyúló projektek és testvérvárosi együttműködések képezhetik, melyek lehetővé teszik az emberek számára, hogy szomszédaik vagy a testvérváros lakóinak nyelvét, illetve nyelveit megtanulják, és ösztönzi is őket a nyelvtanulásra. (>III.2.1 - III.2.2 akciók)

3. A nyelvtanulási kínálat és a nyelvtanulási lehetőségek igénybevételének a javítása

Nagyon lényeges, hogy a nyelvtanulási lehetőségek kihasználását is javítsuk egyrészt a nyelvtanulás előnyeinek folyamatos tudatosításán keresztül, valamint azáltal, hogy közelebb hozzuk a nyelvtanulás lehetőségeit azokhoz, akik azt igénylik. Az Európa Tanács „nyelvek európai napja” kezdeményezése¹¹ fontos szerepet tölthet be az emberek nyelvtanulási motivációjának fokozásában.

¹¹ Minden év szeptember 26-án, lásd http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/Languages/Language_Policy/European_Day_of_Languages/default.asp

Az Európai Unió kezdeményezései, mint például az *Európai Nyelvi Díj*¹², szintén kulcsszerepet játszhatnak ebben azoknak a helyi, regionális és országos projekteknek az előtérbe hozásával, melyek kreatív megoldásokat javasolnak a nyelvtanítás színvonalának emelésére.

A nyelvtanulási lehetőségek és nyelvtanfolyamok elérhetőségének biztosítása a helyi, regionális és nemzeti hatóságok feladata. Mind a formális rendszereken belül, mind azokon kívül, még mindig jelentős a kielégítetlen kereslet, nemcsak a nyelvvórák iránt, hanem a nyelvtanulással kapcsolatos tájékoztatás és tanácsadás iránt is.

Megfelelő struktúrákra van szükség ahhoz, hogy a különböző korú emberek motiváltak legyenek a nyelvtanulásra, útmutatást kaphassanak arról, hogy hogyan kezdjék el a nyelvtanulást, és hogy könnyen hozzáférhessenek a nyelvtanulási lehetőségek különböző formáihoz. Ez valószínűleg befektetést igényel az oktatás új formáiba, de azzal is sokat lehet nyerni, ha jobban kihasználjuk a nyelvtanulás iskolákban, egyetemeken, könyvtárakban, helyi tanulói hálózatokban és felnőttoktatási központokban meglévő erőforrásait és munkatársait. (>III.3.1 - III.3.3 akciók)

IV A MUNKA KERETEI

A nyelvtanulás és nyelvi sokszínűség támogatása az állami szervek részéről helyi, regionális, nemzeti és európai szinten egyaránt komoly befektetést és elkötelezettséget igényel. Ezen szervek egyikének sem kell elszigetelten cselekednie, mindenki tanulhat a máshol meglévő tapasztalatokból. Az ebben az akciótervben lefektetett célkitűzések elérését a nyelvtanulással és nyelvi sokszínűséggel kapcsolatos, tájékozott döntéshozás (>IV.1.- IV.1.6 akciók), a gyakorlati szakemberek közötti hatékony és eredményes gondolat- és információcsere (>IV.2.1 - IV.2.2 akciók) és az akcióterv megvalósulásának utólagos ellenőrzésére szolgáló, áttekinthető eljárások (>IV.3.1 - IV.3.3 akciók) irányába ható struktúrák segítik.

2. RÉSZ: A 2004 – 2006 KÖZÖTTI IDŐSZAKRA JAVASOLT AKCIÓK

Mint korábban kihangsúlyoztuk, a tagállamoknak kell végrehajtani azoknak az akcióknak a nagy részét, melyekkel elérhető, hogy minden európai polgár élvezhesse az egész életén át tartó nyelvtanulás előnyeit, a nyelvtanítás színvonala javuljon, és nyelvbarát környezet alakuljon ki.

Minden tagállamban más a kiindulási helyzet, például a következők tekintetében:

- a nyelvtudás megoszlása a népességben belül és az egész életén át tartó nyelvtanulás gondolatával szembeni nyitottság;
- a hivatalos és nem hivatalos keretek közötti nyelvtanulás fizikai és virtuális struktúráinak mennyisége és minősége;
- az alap- és középfokú oktatásban, szakképzésben, felsőoktatásban és felnőttképzésben dolgozó nyelvszakos tanárok száma és végzettsége;
- az oktatási intézmények autonómiájának foka;

¹²

<http://europa.eu.int/comm/education/language/label/index.cfm>

- az iskolai tantervek rugalmassága;
- a külföldi pedagógusok foglalkoztatására vonatkozó jogszabályok;
- az idegennyelv-tanítás és a nyelvi sokszínűség támogatására, valamint a nyelvtanárok képzésére fordított, egy főre jutó éves befektetések;
- a nyelvtanárok rendszeres képzésének és mentorokkal való munkájának struktúrái.

Minden tagállamnak mérlegelnie kell ezeket a szempontokat más, a témához kapcsolódó kérdésekkel együtt, és ki kell dolgoznia saját cselekvési programját. Ez magában foglalhatja „az oktatási és képzési rendszerek célkitűzései” folyamat kontextusában végzett munkát is.

A tagállamoknak 2007-ben jelentést kell készíteniük a végrehajtott akciókról.

Ezért ebben a részben azokra az európai szintű akciókra összpontosítunk, melyek a tagállamok saját kezdeményezéseit hivatottak kiegészíteni.

I. Egész életen át tartó nyelvtanulás

0 Általános

I.0.1 A Socrates és Leonardo da Vinci programok keretében mobilitási ösztöndíjban részesülők támogatást kaphatnak arra, hogy a kiutazást megelőzően nyelvtanfolyamon vegyenek részt a fogadó ország nyelvéből.

Ösztönözni kell ennek a lehetőségnek a nagyobb mértékben történő kihasználását, és fontolóra kell venni kötelezővé tételét a jövőben minden olyan esetben, amikor az ösztöndíj kedvezményezettje nem beszéli a fogadó ország nyelvét.

2005-től

1. „Anyanyelv plusz két másik nyelv”: korai kezdés

A két idegen nyelv tanításának nagyon korai életkorban való kezdésére vonatkozó kötelezettségvállalásuk teljesítése kapcsán a *tagállamoknak* mérlegelniük kell, hogy ehhez módosítaniuk kell-e az általános iskolai tanterveket, és hogy megfelelő intézkedések történtek-e újabb szaktanárok képzésére és alkalmazására, valamint a tanítás és tanulás egyéb erőforrásainak alapfokú és azt megelőző oktatásban és nevelésben való biztosítására.

I.1.1 Az idegen nyelvek és kultúrák korai életkorban való tanításának legfontosabb pedagógiai elveire irányuló tanulmány finanszírozása.

2005 (Pályázati felhívás: 2004)

I.1.2 A kora gyermekkorban kezdett idegennyelv-tanulás és a nyelvi sokszínűség előnyeivel kapcsolatos információk eljuttatása a lehető legszélesebb közönséghez, többek között a szülőkhöz.

2005

I.1.3 A kora gyermekkorban kezdett idegennyelv-tanulással kapcsolatos legújabb eredmények megismertetése oktatásügyi döntéshozókkal egy európai konferencia keretében, melynek célja az ezzel a témával foglalkozó gyakorlati szakemberek hálózatának létrehozása.

2006

I.1.4 A Socrates program Lingua 2 akciója olyan transznacionális projektekhez nyújt támogatást, melyek keretében a nyelvi tudatosság és a nem lingua franca típusú nyelvek általános iskolai

és óvodai tanításában felhasználható anyagok fejlesztése történik. A Bizottság javaslatot fog tenni a 2004. évi általános Socrates pályázati felhívások ilyen irányú módosítására.
2006

- I.1.5 A Bizottság szolgálatai és a nemzeti irodák azon fognak dolgozni, hogy fokozzák a nyelvi asszisztens akció kihasználtságát, különösen a nyelvtanítás alapfokú oktatásban való támogatására.
2005 és 2006

2. Nyelvtanulás a középfokú oktatásban és képzésben

- I.2.1 A Comenius 1.2 iskolai nyelvi projektekből egy osztály egy külföldi osztállyal dolgozhat közös projektben; ezek a projektek az osztályok cserelátogatásában csúcspontnak ki, melynek során a tanulók nyelvtudása tovább fejlődhet. A Comenius 1 keretében nyújtott támogatás ilyen projektek számára előirányzott része 25%-kal nagyobb lesz, és a Bizottság szolgálatai és a nemzeti irodák azon fognak munkálkodni, hogy fokozzák ezeknek a forrásoknak a felhasználását.

2005 és 2006

- I.2.2 Tanulmány a kötelező oktatás vagy képzés egyes szintjeihez kapcsolódó nyelvi és interkulturális készségekről.
2006 (Pályázati felhívás: 42005)

- I.2.3 A Bizottság szolgálatai és a nemzeti irodák ösztönözni fogják a Socrates Comenius 2 akciója keretében jelenleg rendelkezésre álló források felhasználását olyan tananyagok és modulok kidolgozására, melyek a soknyelvű megértésen alapuló megközelítéseket támogatják az anyanyelven és az idegen nyelven folyó tanórákon.
2005

A tartalomalapú nyelvtanulás (CLIL) támogatása

- I.2.4 A Socrates program Lingua 2 akciója olyan transznacionális projektekhez nyújt támogatást, melyek keretében tantárgyak nem lingua franca típusú nyelveken történő tanításának új, konkrét módszereinek fejlesztése és terjesztése történik. A Bizottság javaslatot fog tenni a 2004. évi általános Socrates pályázati felhívások ilyen irányú módosítására.
2005

- I.2.5 A Bizottság javasolni fogja a 2004. évben megjelenő általános Socrates pályázati felhívások (Socrates/ Comenius 1 akció: iskolai projektek) módosítását úgy, hogy a tartalomalapú nyelvtanulás szemléletét bevezetni kívánó iskolák több támogatásban részesüljenek. Különösen ösztönözni fogják a pedagógusok partneriskolák közötti, hosszabb időtartamra szóló cseréjét.
2005 és 2006

- I.2.6 Európai konferencia döntéshozók és tanfelügyelők számára, melynek célja egy nagyobb szabású új kutatás elindítása a tartalomalapú nyelvtanulás előnyeiről.
2004

- I.2.7 Az Eurydice hálózat által gyűjtött, rendelkezésre álló adatok alapján, az Eurydice Európai Képviselőlet információkat fog gyűjteni és terjeszteni arról, hogy az európai oktatási és képzési rendszerekben hol kínálnak tartalomalapú nyelvtanulási lehetőséget.
2005

3. Nyelvtanulás a felsőoktatásban

- I.3.1 A Socrates program intenzív nyelvi felkészítő tanfolyamai a Socrates programban részt vevő országok kevésbé használt és oktatott nyelvekre (angol rövidítéssel: LWULT) specializálódó tanfolyamai. Ezek a tanfolyamok lehetővé teszik az Erasmus programban részt vevő diákok számára, hogy a fogadó ország nyelvét tanulják az Erasmus periódus megkezdése előtt. A Bizottság szolgálatai és a nemzeti irodák, az egyetemekkel szoros együttműködésben, azon fognak dolgozni, hogy megtalálják a módját annak, hogy hogyan ösztönözhetnek minél több Erasmus programban részt vevő hallgatót ezeknek a tanfolyamoknak az igénybevételére. A cél az, hogy 2006-ig a kevésbé használt és oktatott nyelveket beszélő országokba érkező Erasmus hallgatók 10%-a vegyen részt ilyen tanfolyamokon.
2005 és 2006

4. Nyelvtanulás felnőttkorban

- I.4.1 Egy internetes portál kerül kialakításra az Europa szerveren, mely biztosítani fogja az információk könnyű elérését:
- (1) a nagyközönség számára (pl. nyelvtanulásról és a nyelvi sokszínűségről, az Európában beszélt nyelvekről, a nyelvtanulás okairól) és
 - (2) szakemberek számára (pl. Interneten elérhető tananyagok és tanárképzési modulok).
- A portál széles körben lesz népszerűsítve.
2006 (Pályázati felhívás: 2005)

5. Speciális igényű nyelvtanulók

- I.5.1 A bizottság szolgálatai információkat fognak gyűjteni és terjeszteni az idegen nyelvek speciális oktatási igényű tanulóknak történő tanítása legjobb gyakorlatával kapcsolatban, különösen a tanterv felépítését és a tanítási rendszereket illetően.
2006

6. Nyelvi választék

A *tagállamoknak* megfelelő tájékoztatást kell nyújtaniuk a szülőknek arról, hogy gyermekük milyen első idegen nyelvet választhat. Az iskolai tanterveknek elég rugalmasnak kell lenniük ahhoz, hogy a nyelvek széles köre tanítható legyen.

II. *Jobb nyelvtanítás*

1. A nyelvbarát iskola

- II.1.1 A Bizottság szolgálatai és a nemzeti irodák azon fognak munkálkodni, hogy fokozzák azoknak az iskolafejlesztő projekteknek a kihasználtságát (Socrates /Comenius 1 akció), melyek célja, hogy az általános, közép- és szakképző iskolák holisztikus iskolai nyelvpolitikát dolgozzanak ki és alkalmazzanak a gyakorlatban.
2005 és 2006

2. Az osztályterem

- II.2.1 A Bizottság szolgálatai és a nemzeti hatóságok azon fognak munkálkodni, hogy a tanárok, oktatók és tanulók nagyobb mértékben használják a Socrates és a Leonardo da Vinci programok keretében kidolgozott nyelvi termékeket.
2005 és 2006
- II.2.2 Az új e-tanulási program e-testvériskola akciója minden európai iskola számára lehetővé fogja tenni, hogy pedagógiai partnerkapcsolatot építsenek ki más európai iskolákkal,

elősegítve ezzel a nyelvtanulást és a kultúrák közötti párbeszédet, valamint a soknyelvű és sokkultúrájú európai társadalommodell tudatosítását.

3. A nyelvtanárok képzése

Ezen a téren a *tagállamok* központi szerepet játszanak abban, hogy minden nyelvtanár

- megfelelő alapképzésben vegyen részt, mely az idegennyelv-tanítás módszertana terén gyakorlati képzést is tartalmaz, és megtapasztalhatta, hogy milyen abban az országban élni, melynek nyelvét tanítja; és
- térítés ellenében rendszeres továbbképzésen vehessen részt.

A *tagállamoknak* szem előtt kell tartani a Tanács 2002. február 14-i határozatát, melyben felszólítja a tagállamokat arra, hogy ösztönözze a leendő nyelvtanárokat a számukra hasznos európai programok kihasználására, melyek lehetővé teszik, hogy tanulmányaik egy részét olyan országban vagy régióban végezzék, ahol a későbbiekben tanítani kívánt nyelv a hivatalos nyelv.

II.3.1 A Bizottság szolgálatai és a nemzeti irodák célzott kampányt fognak folytatni a Socrates és a Leonardo da Vinci programok nyelvtanárok és a nyelvtanárképzésben részt vevő oktatók mobilitását segítő komponenseivel kapcsolatos információk terjesztésére azzal a céllal, hogy 2005-ben és 2006-ban növekedjen ezeknek az akcióknak a kihasználtsága. A Socrates Comenius 2 akciója keretében az ilyen projektek számára előirányzott támogatás a Socrates Comenius 2 akciója teljes költségvetésének 25%-ra emelkedik.
2004

II.3.2 A ma nyelvtanárai számára szükséges pedagógiai és nyelvi alapkészségek meghatározására irányuló tanulmány finanszírozása, és javaslattétel ezeknek a készségeknek a mérésére;
2005 (Pályázati felhívás: 2004)

4. A nyelvtanár-utánpótlás

Ezen a területen elsősorban a *tagállamok* felelőssége az, hogy elháruljon minden még meglévő jogi és adminisztratív akadály a nyelvtanárok más tagállamban való foglalkoztatásának.

II.4.1 A pedagógusok Unión belüli mobilitásának akadályairól szóló, nemrégiben készült tanulmányát követően a Bizottság finanszírozni fogja egy részletesebb, kifejezetten a nyelvtanárok mobilitásával foglalkozó elemzés elkészítését, melyben szerepelni fog egy felmérés a pedagógusok saját felfogásáról és attitűdjéről, valamint a tagállamok számára megfogalmazott ajánlások.
2005 (Pályázati felhívás: 2004)

II.4.2 Tanácskozás a képzett nyelvtanárok utánpótlásáról Európában.
2006

5. Más szaktanárok képzése *(lásd: tartalomalapú nyelvtanítás)*

6. A nyelvtudás mérése

Ezzel kapcsolatban a Tanács 2002. február 14-i határozata felszólította a *tagállamokat* arra, hogy az Európa Tanács által kidolgozott Közös Európai Referenciakeret alapján hozzanak létre a nyelvtudás értékelésére szolgáló rendszereket, és a képesítések átláthatósága, valamint a nyelvtanulás minőségbiztosítása érdekében ösztönözzék az európai együttműködést.

- II.6.1 Készül egy nyelvtudást mérő teszt, melyet a kötelező iskolai oktatásból kikerülő tanulókból vett mintán alkalmazva az egész Európai Unió területéről adatokat lehet gyűjteni az új európai nyelvtudás indikátor számára.
2005 és 2006 (Pályázati felhívás: 2003/4)
- II.6.2 A Bizottság szolgálatai áttekintik, hogy milyen előnyökkel jár a nyelvtudás értékelésének Koppenhágai Nyilatkozatba foglalása, különösen azért, mert a kompetenciák és képesítések átláthatóságát biztosító egységes keretnek (Europass), mely 2005-ben kell életbe lépnie, a nyelvtudás értékelésének eszközeihez is kapcsolódnia kell.
2006
- II.6.3 Leltár készül az Európában használatos nyelvvizsga rendszerekről.
2004 (Pályázati felhívás: 2004)
- II.6.4 Egy munkaértekezletre kerül sor, melynek keretében a tagállamok, vizsgáztató szervezetek, oktatási intézmények, szakmai szervezetek, társadalmi partnerek és mások kidolgozzák a Közös Európai Referenciakeret skáláinak nyelvvizsgáknál és bizonyítványoknál való eredményes és átlátható használatát támogató mechanizmusokat.
2005

III. Nyelvbarát környezet kialakítása

1. A befogadó szemlélet

- III.1.1 Egy konferenciára kerül sor az oktatási rendszerek „regionális” és „kisebbségi” nyelveket érintő kérdései terén történő együttműködés előmozdítására.
2005
- III.1.2 Megjelenik a regionális és kisebbségi nyelvekről szóló Euromosaic jelentés átdolgozott és bővített kiadása a bővítés utáni Európai Unióra vonatkoztatva.
2004
- III.1.3 A regionális és kisebbségi nyelvekkel kapcsolatos projektek finanszírozásának új szemléletével összhangban, a támogatás inkább a szélesebb kört érintő programokból fog származni, és nem konkrétan ezekre a nyelvekre irányuló programokból. A Bizottság éves, kultúráról szóló monitoring jelentésében fogja figyelemmel kísérni és ellenőrizni ennek az új szemléletnek a megvalósulását a gyakorlatban.
2004-től

A tagállamoknak külön figyelmet kell fordítaniuk azokra az intézkedésekre, melyek a Regionális és Kisebbségi Nyelvek Európai Kartája alapelveivel összhangban azoknak a nyelvi közösségeknek nyújtanak segítséget, ahol az anyanyelvi beszélők száma generációról generációra csökken.

2. Nyelvbarát közösségek kialakítása

- III.2.1 A 2004., 2005. és 2006. évi, testvérvárosi projektre vonatkozó pályázati felhívások átdolgozásra kerülnek úgy, hogy az Európai Unió soknyelvűsége is választható legyen tematikus konferenciák és általános ülések témájaként.
2004-től
- III.2.2 A Bizottság egy nyílt kutatást fog indítani annak elemzésére, hogy a nyelvtanulás elősegítése szempontjából milyen lehetőségek rejlenek a filmek és televízió-műsorok feliratozásának szélesebb körű használatában, illetve annak vizsgálatára, hogy milyen módon és eszközökkel lehetne ösztönözni a feliratos audiovizuális anyagok szélesebb körű alkalmazását a nyelvtanulásban.
2005

3. A nyelvtanulási kínálat és a nyelvtanulási lehetőségek igénybevétele javítása

III.3.1 A Bizottság javasolni fogja a 2004. évi általános Socrates pályázati felhívások módosítását úgy, hogy a Grundtvig akcióban nagyobb prioritást élvezhessenek a az idegennyelv-tanítással és tanulással, különösen a migráns közösségek nyelveinek tanulásával és tanításával kapcsolatos projektek.

2005 és 2006

III.3.2 A sikeres Európai Nyelvi Díj újra lesz gondolva:

(a) minden országban, illetve régióban bevezetésre kerül egy díj, melyet minden évben a legjobb nyelvtanár, valamint az a személy kap, aki a legnagyobb előrelépést tette a nyelvtanulás terén;

(b) az éves európai prioritások megfogalmazása célzottan, a jó gyakorlatot állítva a középpontba; és

(c) minden évben széles körű, népszerűsítő kampányokra kerül sor nemzeti és regionális szinten, mely különösen az olyan kezdeményezésekre összpontosít majd, mint a nyelvek európai napja.

2005 és 2006

III.3.3 A Bizottság szolgálatai ötéves monitoring jelentéseket fognak kiadni arról, hogy az Unióban mennyire érvényesül a sokszínűség a nyelvtanítási kínálatban.

2005 (Pályázati felhívás: 2004)

IV A munka keretei

1. Döntéshozás több információ alapján

IV.1.1 A tagállamok, társadalmi partnerek és az oktatás, képzés és kultúra világa képviselőiből álló állandó, magas szintű csoport létrehozása, melynek feladata, hogy segítséget nyújtson az akcióterv monitoringjához, ösztönözze az érdekeltekkel folytatott nyilvános vitát a nyelvtanulásról és nyelvi sokszínűségről, és figyelemmel kíséresse a nyelvtanulás és nyelvi sokszínűség terén bekövetkező változásokat az Unióban.

2004

IV.1.2 Az Európai Unió nyelvtudással kapcsolatos követelményeire és az idegennyelv-tanulás személyes hasznára irányuló részletes tanulmány finanszírozása, valamint ajánlások megfogalmazása arra vonatkozóan, hogy hogyan motiválhatók az európai polgárok a nyelvtanulásra.

2004 (Pályázati felhívás: 2003)

IV.1.3 A következő témákban kerül sor tanulmányokra:

- a soknyelvűség költsége és
- az idegennyelv-tudás hiánya miatt elveszített üzleti lehetőségek hatásai az európai gazdaságra

2005 (Pályázati felhívás: 2004)

IV.1.4 A 6. Kutatási Keretprogram 7. prioritásához tartozó kutatásra kerül sor olyan témákban, mint a soknyelvűség és a multikulturális társadalom közötti kapcsolat, az európai identitás, a tudásalapú társadalom, a nyelvtanulás alapja és következményei a nyelvtanításban alkalmazott módszerekre nézve.

2006

IV.1.5 Az európai Eurydice hálózat egy, a Kulcsadatok az oktatásban c. jelentést kiegészítő külön kötetet fog megjelentetni reprezentatív mutatókkal és az európai iskolákban folyó idegennyelv-tanítás részletes, elemző áttekintésével. A kötet a 2004. év végén jelenik meg,

és két évente frissítésre kerül.
2004

IV.1.6 A Bizottság adatokat gyűjt arról, hogy az oktatás, képzés, ifjúságügy, média és kultúra terén végrehajtott programjai milyen mértékben segítik elő a nyelvtanulást és a nyelvi sokszínűséget, és meg is jelenteti ezeket az adatokat.
2005-től

2. A gyakorlati szakemberek közötti hatékonyabb információcsere

IV.2.1 Támogatást kap a nyelvoktatási szakfelügyelők (és a szakpolitikát befolyásoló hasonló szakemberek) európai hálózatának kialakítása.
2004 - 2005

IV.2.2 A Socrates program Arion mobilitási komponense támogatást nyújt nyelvi szakfelügyelők tanulmányútajaihoz.
2005 – 2006

3. Az akcióterv megvalósulásának ellenőrzésére szolgáló áttekinthető eljárások

IV.3.1 A Bizottság különböző konkrét intézkedéseket fog javasolni, melyek segítségével a 2007-től kezdődő új programok továbbvihetik az ebben az akciótervben megfogalmazott célkitűzéseket.

IV.3.2 A tagállamoknak 2007-ben jelentést kell készíteniük a Bizottság számára a következőkről:

- Milyen mértékben valósították meg a Tanács 2002. február 14-i, C 50/ 01. számú állásfoglalás;
- Milyen mértékben használták ki a Socrates és Leonardo programokban kínált kiegészítő lehetőségeket a nyelvek támogatására az I.0.1, I.1.4, , I.1.5, I.2.1, I.2.3, I.2.4, I.2.5, I.3.1, II.1.1, II.2.1, II.2.2, II.3.1, III.3.1 III.3.2 . és IV.2.2. számú akciók keretében;
- Milyen akciókat hajtottak végre a jelen közlemény 15 alcíme alatt felsoroltak közül; és
- Melyek voltak az időszak során legsikeresebbnek tartott gyakorlati megoldások, amelyeket szélesebb körben alkalmazni lehetne, és például az Oktatás & Képzés 2010 folyamaton keresztül át lehetne adni másoknak.

IV.3.3 A Bizottság 2007-ben a Parlament és a Tanács elé terjeszt egy közleményt ezekről a kérdésekről, és szükség szerint javaslatot tesz módosításokra és további akciókra.

KÖLTSÉGVETÉS

Szakpolitikai terület(ek): Oktatás és kultúra

Tevékenység/tevékenységek: Kultúra és nyelvek

AZ AKCIÓ MEGNEVEZÉSE:

**A NYELVTANÍTÁS ÉS A NYELVI SOKSZÍNŰSÉG TÁMOGATÁSA –
AKCIÓTERV A 2004-2006 IDŐSZAKRA**

1. KÖLTSÉGVETÉSI TÉTELEK + CÍMEK

15.02.02.02 Socrates

15.03.01.02 Leonardo da Vinci

15.05.01.01 MediaPlus

2. ÁTFOGÓ SZÁMADATOK

2.1 Az akció teljes előirányzata („B” rész):

€ 8.200 millió a kötelezettségvállalásokra szánt előirányzatokban

2.2 Felhasználási időszak:

2004-2006

2.3 Az évek során felmerülő összes becsült ráfordítás:

Megjegyzés: az alábbiakban bemutatott adatok a kezdeményezés teljes költségét mutatják. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy az igények többségének finanszírozása a Socrates, Leonardo da Vinci és MediaPlus programokból és az azokra már előirányzott költségvetésből történik majd, a programok költségvetésének növelése nélkül (figyelembe véve a programok működésére és az adminisztratív kiadásokra szánt összegeket; ha az akcióterv miatt szükségessé válna a költségvetésben szereplő összegeknek a módosítása, azt átcsoportosítással kell megoldani a programok teljes előirányzatain belül). Ezért az akcióterv csak a költségvetés „A” részében (a költségvetés 7. pontjában) szereplő adminisztratív kiadásoknál idézhet elő költségnövekedést.

a) A kötelezettségvállalásokra előirányzott összegek (CA) / a kifizetésekre előirányzott összegek (PA) (pénzügyi intervenció) felsorolása (vö. 6.1.1. pont)

millió € (3. tizedes jegyig)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009 és azt követő évek	Össz.
CA	0.300	3.550	3.450				7.300

PA	0.240	2.900	3.470	0.690			7.300
----	-------	-------	-------	-------	--	--	-------

b) Szakmai és adminisztratív segítségnyújtással és támogatással kapcsolatos kiadások (vö. 6.1.2. pont)

CA		0.500	0.400				0.900
PA		0.400	0.420	0.080			0.900

Összesen (a+b)							
CA	0.300	4.050	3.850				8.200
PA	0.240	3.300	3.890	0.770			8.200

c) A humán erőforrásokkal kapcsolatos és egyéb adminisztratív kiadások teljes pénzügyi hatása (vö. 7.2. és 7.3. pont)

CA / PA	0.390	0.390	0.390				1.170
---------	-------	-------	-------	--	--	--	-------

ÖSSZESEN (a+b+c)							
CA	0.690	4.440	4.240				9.370
PA	0.630	3.690	4.280	0.770			9.370

2.4 A pénzügyi programozással és a távlati pénzügyi tervvel való összeegyeztethetőség

- A javaslat összeegyeztethető a meglévő pénzügyi programozással
- Ez a javaslat maga után vonja a távlati pénzügyi terv releváns címsorainak átprogramozását
- A javaslat szükségessé teheti az Intézmények közötti megállapodás rendelkezéseinek alkalmazását

2.5 A bevételekre gyakorolt pénzügyi hatás

- Pénzügyi következmények nincsenek (ez magában foglalja az intézkedés végrehajtásával kapcsolatos szakmai szempontokat is)
- Pénzügyi hatás – A bevételekre gyakorolt hatás a következő:

3. KÖLTSÉGVETÉSI JELLEMZŐK

Ráfordítás típusa		Új	EFTA részvétel	Jelentkező országok részvétele	Pénzügyi terv címszava
CE/NCE	DA/ND	IGEN/NEM	IGEN / NEM	IGEN / NEM	N°3
NCE	A DA	IGEN	IGEN	IGEN	

4. JOGI ALAP

A támogatás nagy része a Socrates, Leonardo da Vinci és a MediaPlus programokból fog származni.

5. LEÍRÁS ÉS INDOKLÁSOK

5.1 Közösségi intervencióra van szükség

5.1.1 Az elérendő célkitűzések

Európa népei most sok, egymástól különböző nemzetből, közösségből, kultúrából és nyelvi csoportból egy egységes uniót alakítanak ki. Ez az unió a gondolatok és hagyományok egyenlő alapon történő cseréjére épül, és azon alapul, hogy a különböző történelmi múlttal, ám közös jövővel rendelkező népek kölcsönösen elfogadják egymást. Az Európai Unió rövid időn belül az eddigi legjelentősebb bővítésen fog keresztülmenni. Az Unió ezzel 450 millió, különböző etnikai, kulturális és nyelvi háttérrel rendelkező európai hazájává válik. Ezért még soha nem volt ennyire fontos az, hogy polgárai rendelkezzenek azokkal a képességekkel, melyek szomszédaik megértéséhez és az azokkal való kommunikációhoz szükségesek.

Egy olyan közös otthon felépítése, melyben együtt élünk, dolgozunk és kereskedünk, azt jelenti, hogy el kell sajátítanunk az egymással való eredményes kommunikációhoz és az egymás jobb megértéséhez szükséges készségeket. Más nyelvek ismerete arra ösztönözi az embert, hogy nyitottabb legyen más emberek, illetve azok kultúrája és szemlélete felé. Más nyelvek megértésének és kommunikációban való használatának a képessége minden európai polgár számára alapvető készség.

A nyelvtudás nem egyenlően oszlik meg a különböző országok és társadalmi csoportok között. Az európaiak által beszélt nyelvek skálája szűk, főként az angol, francia, német és spanyol nyelvre korlátozódik. Egy lingua franca megtanulása önmagában nem elég. Anyanyelve mellett minden európai polgárnak legalább két nyelvből kell használható kommunikációs készséggel rendelkeznie. Ez nagyratörő cél, de több tagállam már előrelépést tett ezen a területen, ami azt mutatja, hogy a cél tökéletesen elérhető.

2001, a Nyelvek Európai Éve, rávilágított, hogy a nyelvtanulás és a nyelvi sokszínűség sokféle módon támogatható. 2002. márciusában az állam- és kormányfők Barcelonában hivatalosan elismerték, hogy az Európai Uniónak és a tagállamoknak lépéseket kell tenniük a nyelvtanulás helyzetének javítására; további lépésekre szólítottak fel az alapkészségek elsajátításának tökéletesítése terén, mely különösen azzal érhető el, ha mindenkinek legalább két idegen nyelvet tanítanak nagyon fiatal kortól kezdve. Az Európai Parlament 2001. december 13-i állásfoglalása a nyelvtanulást és nyelvi sokszínűséget támogató intézkedésekre szólít fel. 2002. február 14-én az Oktatási Tanács felkérte a tagállamokat arra, hogy tegyenek konkrét lépéseket a nyelvi sokszínűség és a nyelvtanulás elősegítése érdekében, és felkérte az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki javaslatokat ezeken a területeken.

Ez az akcióterv az Európai Bizottság válasza a felkérésre. Az akciótervet az Európai Bizottság filozófiáját és a javasolt akciók kontextusát leíró, *A nyelvtanulás és a nyelvi sokszínűség támogatása* (SEC 2002 1234)¹³ című konzultációs anyaggal együtt kell olvasni.

5.1.2 Az előzetes értékeléssel kapcsolatos intézkedések

A 2001-es Nyelvek Európai Éve külső értékelése során levont legfőbb következtetés az volt, hogy az év sikeres volt, mert komoly érdeklődést váltott ki, nagyfokú volt a részvétel, és eredményes akciók végrehajtására került sor. A jelentés ösztönzést nyújtott a Bizottságnak arra, hogy használja ki a jól irányzott szakpolitikai fejleményeknek köszönhető lendületet és tevékenységeket, valamint a jó gyakorlat terjedését. (Lásd: A nyelvek európai éve megvalósításáról szóló jelentés (COM (2002) 597).

Ezen akcióterv összeállítása előtt a Bizottság széles körű konzultációt folytatott le a SEC (2002) 1234. számú konzultációs anyag alapján. A konzultáció során kapott válaszok általában véve összhangban álltak a kidolgozott szakpolitikákkal és javaslatokkal, és bekerültek az akciótervbe.

5.1.3 Az utólagos értékelést követő intézkedések

Új akció.

5.2 A tervezett akciók és a költségvetési intervenció

Az akcióterv rövid távú, kézzelfogható javulás elérésére irányuló, konkrét javaslatokat fogalmaz meg. Javaslatot tesz a 2004 – 2006 időszakban európai szinten végrehajtandó akciókra, melyek célja a helyi, regionális és nemzeti hatóságok akcióinak támogatása. Az akciók finanszírozása a meglévő közösségi programok és tevékenységek keretében rendelkezésre álló forrásokból történik; egyikük sem igényel olyan további költségvetési forrásokat, melyeket a Bizottság számára elő kellene irányozni. A javasolt akciók a tagállamok akcióival együtt biztosítják azt, hogy jelentős lépést tehesünk a nyelvtanulás és a nyelvi sokszínűség előmozdítása érdekében.

Az akcióterv fő alkotóelemei a következők:

I. Egész életen át tartó nyelvtanulás: „Anyanyelv plusz két másik nyelv”: korai kezdés; nyelvtanulás a középfokú oktatásban és képzésben; nyelvtanulás a felsőoktatásban; nyelvtanulás felnőttkorban; speciális igényű nyelvtanulók; a tanulható nyelvek választéka.

II. Nyelvtanulás - jobban: a nyelvbarát iskola; az osztályterem; a nyelvtanárok képzése; nyelvtanár-utánpótlás; más szaktanárok képzése; a nyelvtudás mérése.

III. Nyelvbarát környezet kialakítása: befogadó szemlélet; nyelvbarát közösségek kialakítása; a nyelvtanulási kínálat és a nyelvtanulási lehetőségek igénybevitelének a javítása.

¹³

Letölthető: http://europa.eu.int/comm/education/policies/lang/languages/consult_en.html#consult

IV. A munka keretei: döntéshozás több információ alapján; a gyakorlati szakemberek közötti hatékonyabb információcsere; az akcióterv megvalósulásának ellenőrzésére szolgáló áttekinthető eljárások.

5.3 A végrehajtás módszerei

Az akciókat az akciótervet finanszírozó programok megvalósítására vonatkozó szabályok alapján kell végrehajtani.

6. PÉNZÜGYI HATÁS

6.1 A „B” részre gyakorolt összegzett pénzügyi hatás (a program teljes időszakára vonatkozóan)

(Az alábbi táblázatban felsorolt összegek kiszámításának módját a 6.2. számú táblázatban bemutatott bontás magyarázza.)

6.1.1 Pénzügyi intervenció: kötelezettségvállalásokra előirányzott összegek (millió €) (3. tizedes jegyig)

Bontás	2004	2005	2006				Összesen
Élethosszig tartó nyelvtanulás	0.300	0.200	0.300				0.800
Nyelvtanulás - jobban		2.700	2.900				5.600
Nyelvbarát környezet kialakítása		0.450	0.250				0.700
A munka keretei		0.200					0.200
ÖSSZESEN	0.300	3.550	3.450				7.300

6.1.2 Szakmai és adminisztratív segítségnyújtás, támogatás költségei és informatikai költségek

	2004	2005	2006				Összesen
1) Szakmai és adminisztratív segítségnyújtás							
a) Szakmai segítségnyújtó irodák (angol rövidítése: TAO)							
b) Egyéb szakmai és adminisztratív segítségnyújtás: - intra-muros: - extra-muros (Web portál):		0.400	0.400				0.800
1) összesen		0.400	0.400				0.800
2) Támogató tevékenységek kiadásai:							
a) Tanulmányok							
b) Szakértői megbeszélések							
c) Tájékoztatás és kiadványok		0.100					0.100

2) összesen		0.100				0.100
MIND ÖSSZESEN		0.500	0.400			0.900

6.2. A „B” részben tervezett intézkedések költségeinek kiszámítása (a program teljes időszakára vonatkozóan)

Kötelezettségvállalásokra előirányzott összegek (millió €) (3. tizedes jegyig)

Bontás	Eredmények típusa (projektek, mappák, stb.)	Eredmények száma (az 1...n évben összesen)	Átlagos egységre eső költség	Összes költség (az 1...n évben összesen)
	1	2	3	4=(2X3)
Tanulmányi ösztöndíjak		5	0.200	1.000
Konferencia ösztöndíjak		3	0.267	0.800
Európai nyelvi kompetencia teszt projekt		-	-	-
Európai nyelvi címke projekt		1	5.000	5.000
		1	0.500	0.500
ÖSSZES KÖLTSÉG		10		7.300

7. A SZEMÉLYI ÁLLOMÁNYRA ÉS AZ ADMINISZTRATÍV KÖLTSÉGEKRE GYAKOROLT HATÁS

7.1. A humán erőforrásokra gyakorolt hatás

Az akcióterv végrehajtása nem igényel külön humán erőforrásokat, mivel a szükséges humán erőforrások már hozzá lettek rendelve az akcióttervet finanszírozó programok által kezelt akciókhoz.

Pozíciók típusa	A meglévő és/vagy kiegészítő erőforrások felhasználásával az akció irányítására kijelölt munkatársak		Összesen	Az akcióból következő feladatok leírása
	Állandó pozíciók száma	Ideiglenes pozíciók száma		
Hivatalnokok vagy ideiglenes munkatársak	A B C			<i>A feladatok részletesebb leírása mellékletben csatolható, ha szükséges.</i>
Egyéb humán erőforrások				
Összesen				

7.2. A humán erőforrásokra gyakorolt összegzett pénzügyi hatás

Humán erőforrások típusa	Összeg (€)	Kiszámítás módja*
--------------------------	------------	-------------------

Hivatalnokok Ideiglenes munkatársak		
Egyéb humán erőforrások (kötségvetési tétel meghatározásával)		
Összesen		

Az összegek a 12 hónap során felmerülő összes kiadást tartalmazzák.

7.3. Az akcióból keletkező egyéb működési költségek

Kötségvetési tétel (Szám és címsor)	Összeg (€)	Kiszámítás módja
Összes előirányzat (A7 cím)		
A0701 – látogatások	-	-
A07030 – megbeszélések	0.060	évente 2 megbeszélés 35 fő részvételével *
A07031 – kötelező bizottságok	-	-
A07032 – nem kötelező bizottságok	-	-
A07040 – konferenciák	0.110	-
A0705 – tanulmányok és konzultációk	0.220	2 konferencia ** 4 tanulmány***
Információs rendszerek (A-5001/A-4300)		
Egyéb kiadások – „A” rész		
Összesen	0.390	

Az összegek a 12 hónap során felmerülő összes kiadást tartalmazzák.

* Évente 2 megbeszélés 35 fő részvételével (országanként 1 képviselő + a civil társadalom képviselői (társadalmi partnerek, stb.), 840 € egységre jutó költséggel

** A Socrates és Leonardo da Vinci programokból nem támogatható konferenciák. Összes becsült költségük a három év alatt 330 000 €, az itt látható éves költség két konferencia költségét tartalmazza.

*** A Socrates és Leonardo da Vinci programokból nem támogatható tanulmányok. Összes becsült költségük a három év alatt 660 000 €, az itt látható éves költség négy tanulmány költségét tartalmazza.

I.	Éves összes (7.2 + 7.3)	€ 390 000
II.	Akció időtartama	3 év
III.	Akció összes költsége (I x II)	€ 1 170 000

8. MONITORING ÉS ÉRTÉKELÉS

8.1 A monitoring rendszer

A résztvevőkenység teljesítménymutatója (teljesítménymutatói) (mennyiségi és/vagy minőségi)

- Az akciótervben említett Socrates / Leonardo mobilitási akciók jobb kihasználása

- Részt vevő személyek / szervezetek
- Elvégzett tanulmányok száma
- Lezajlott konferenciák száma
- Terjesztett információk számszerűsített mennyisége

8.2 A tervezett értékelés megszervezése és menetrendje

Már maga az akcióterv (2. rész, IV. pont) tartalmazza az „akcióterv megvalósulásának utólagos ellenőrzésére szolgáló áttekinthető eljárásokat”. Ezek a következők:

IV.3.1 A Bizottság különböző konkrét intézkedéseket fog javasolni, melyek segítségével a 2007-től kezdődő új programok továbbvihetik az ebben az akciótervben megfogalmazott célkitűzéseket.

IV.3.2 A tagállamoknak 2007-ben jelentést kell készíteniük a Bizottság számára a következőkről:

- Milyen mértékben valósították meg a Tanács 2002. február 14-i, C 50/ 01. számú határozatát;
- Milyen mértékben használták ki a Socrates és Leonardo programokban kínált kiegészítő lehetőségeket a nyelvek támogatására az I.0.1, I.1.4, , I.1.5, I.2.1, I.2.3, I.2.4, I.2.5, I.3.1, II.1.1, II.2.1, II.2.2, II.3.1, III.3.1 III.3.2 . és IV.2.2. számú akciók keretében;
- Milyen akciókat hajtottak végre a jelen közlemény 15 alcíme alatt felsoroltak közül; és
- Melyek voltak az időszak során legsikeresebbnek tartott gyakorlati megoldások, amelyeket szélesebb körben alkalmazni lehetne, és például az Oktatás & képzés 2010 folyamaton keresztül át lehetne adni másoknak.

IV.3.3 A Bizottság 2007-ben a Parlament és a Tanács elé terjeszt egy közleményt ezekről a kérdésekről, és szükség szerint javaslatot tesz módosításokra és további akciókra.

9. CSALÁSELLENES INTÉZKEDÉSEK

Az akciókra az akcióterv különböző tevékenységeit finanszírozó programra vonatkozó csalásellenes rendelkezéseket kell alkalmazni.